

והגדת לבנד #2

כו' אדר ה'תשע"ב

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות.

- 1) שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה כלו מצה:
- 2) שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות, הלילה הזה (כלו) מרור:
- 3) שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים:
- 4) שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין, הלילה הזה **כלנו מסבין**:

- 1) עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו יהוה אלהינו משם ביד חזקה ובזרע נטויה.
- 2) ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים.
- 3) ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו זקנים כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים.
- 4) וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח:

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון
שהיו מסבין בבני ברק
והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה,
עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית:

אמר (להם [גירסת הרמב"ם]) רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר
יציאת מצרים בלילות
עד שדרשה בן זומא, שנאמר, למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך
הימים.
כל ימי חייך הלילות.
וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

(א)

מעשה ברבן גמליאל זקנים שהיו מסובין בבית ביתוס בן זונין בלוד והיו עסוקין בהלכות הפסח כל
הלילה עד קרות הגבר הגביהו מלפניהן ונועדו והלכו להן לבית המדרש
[תוספתא מסכת פסחים פרק י הלכה יב]

(ב)

דתניא: (שמות י"ב) ואכלו את הבשר בלילה הזה,
רבי אלעזר בן עזריה אומר: נאמר כאן בלילה הזה ונאמר להלן (שמות י"ב) ועברתי בארץ מצרים בלילה
הזה - מה להלן עד חצות, אף כאן **עד חצות**.
אמר ליה **רבי עקיבא**: והלא כבר נאמר (שמות י"ב) בחפזון - **עד שעת חפזון**!
אמר רבי אבא: הכל מודים, כשנגאלו ישראל ממצרים - לא נגאלו אלא בערב, שנאמר (דברים ט"ז) הוציאך
ה' אלהיך ממצרים לילה,
וכשיצאו - לא יצאו אלא ביום, שנאמר (במדבר ל"ג) ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה.
על מה נחלקו - על שעת חפזון;

והגדת לבנך #2

כו' אדר ה'תשע"ב

רבי אלעזר בן עזריה סבר:
מאי חפזון - חפזון דמצרים,
ורבי עקיבא סבר: מאי חפזון - חפזון דישׂראל.
[תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ט עמוד א]

(ג)

עד היכן הוא אומר (הלל)
בית שמאי אומרים עד אם הבנים שמחה
ובית הלל אומרים עד חלמיש למעינו מים וחותרם בגאולה
רבי טרפון אומר אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים ולא היה חותרם
רבי עקיבא אומר כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום שמחים
בבנין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים כו' עד ברוך אתה ה' גאל ישׂראל:
[משנה מסכת פסחים פרק י משנה ו]

(ד)

1) **אמרו עליו על ר' טרפון שהיה עשיר גדול, ולא היה נותן מתנות לאביונים**, פעם אחת מצאו עקיבא, אמר לו רבי רצונך שאקח לך עיר אחת או שתיים, אמר לו הן, מיד עמד ר' טרפון ונתן לו ארבעת אלפים דינרי זהב, נטלן ר' עקיבא וחילקן לעניים, לימים מצאו ר' טרפון, אמר לו, עקיבא, היכן העיירות שלקחת לי, תפסו בידו והוליכו לבית המדרש, והביא ספר תהלים והניחו לפניו, והיו קורין והולכין עד שהגיעו לפסוק זה, פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד, **עמד ר' טרפון ונשקו על ראשו, אמר לו רבי אלופי, רבי בחכמה, ואלופי בדרך ארץ**. [מסכת כלה פרק א הלכה כא]

2) מעשה ברבי טרפון שישב ושנה לתלמידים ועברה כלה לפניו צוה עליה והכניסה בתוך ביתו ואמר לאמו ולאשתו רחצוה וסכוה וקשטוה ורקדו לפניו עד שתלך לבית בעלה: [אבות דרבי נתן נוסחא א פרק מא]

3) מעשה בר' טרפון שקידש שלש מאות נשים להאכילן בתרומה שהיו שני בצרות [תוספתא מסכת כתובות פרק ה הלכה א]

(ה)

חסא : דחס רחמנא עילוון (פסחים לט)
תמכא : תמיד מספרים כבוד אל
(כרפס=אפי"א : אל פועל ישועות אתה)
תנא משמיה דרבי עקיבא לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד (ברכות ס)
(ו)

1) **ויסב** אלהים את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו בני ישׂראל מארץ מצרים:
(שמות פרק יג יח)

2) מהו ויסב... ויסב אלהים את העם מכאן אמרו רבותינו אפי' עני שבישׂראל לא יאכל עד שיסב שכך עשה להם הקב"ה שנאמר ויסב אלהים. (שמות רבה כ יח)

3) ויסב אלהים את העם דרך המדבר, מהו ויסב שהרביצם כדרכי המלכים רבוצין על מטותיהם (במדבר רבה א ב)

4) **וְלָמָּה מָסַבִּין בְּמִטָּה כְּבוֹדָהּ וְכְלוּלָהּ. וְזָכַר לְחֵרוּת וְרִבּוּץ עֲנִי כְבוֹד בְּחַתּוּלָּהּ. שֶׁכֵּן דָּרָךְ בְּנֵי מְלָכִים לְנִהוּג כְּבוֹד וְלִסְלִסָּלָה. שֶׁעֲטָרְנוּ קְדוּשׁ יַעֲקֹב עֲטָרַת מְלוּכָה וְתִהְיֶה. וְיִבְרַר לְהוֹדִיעַ עִם מְרֻעֵיתוֹ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם נְחֻלָּה. כִּי לְאֱלֹהִים מְגַנֵּי אֶרֶץ מְאֹד נֶעְלָה: [יוצר לשבת הגדול]**

והגדת לבנך #2
כו' אדר ה'תשע"ב